

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65 szám
Megjelenik mindennap, hétfőn és Unnep után való napon is

I. év.

Budapest, 1897., hétfő, december 6-án.

17. szám.

Többet észszel, mint erővel.

Semmi kétség, az osztrák parlamenti zavarok és a politikai zűllés által végzetesen összegubanczott helyzet súlypontja máttól fogva Budapestre költözött át.

Ma minden komolyan számbavehető magyar politikus, pártkülönbég nélkül abban a nézetben van: hogy az osztrák alkotmányválság megoldása a magyar parlament okos magatartásától függ.

Ha a miniszterelnök által ma benyújtandó szükség-javaslatok, bár komoly és beható parlamenti vita után, de minden különösebb rázkódtatás nélkül keresztülmennék a törvényhozás retortáin, amire nézve reménységét és óhaját, a magyar delegátusokkal folytatott beszélgetés közben maga a király is kifejezte, mondván Münchennek, hogy hiszi, miszerint a nemzeti párt is egy uton fog haladni ebben a szabadelvű párttal, — ha ez így lesz, bizonyosan a jobbik eszűkhöz folyamodnak a most szétzilált osztrák pártok is s pár nap alatt kifogástalanul parlamentárisan megszavazzák a kiegyezési provizóriumot.

Ha ez irányban megfelelő biztosítást nyer az osztrák kormány, nem folyamodik az inséges 14-ik szakaszhoz, hanem haladéktalanul újra megnyitja a Reichsrath elnapolt üléseit.

Ellenben, ha a magyar parlament s főleg annak szélső ellenzéki része, minden hazafias érzületéhez, politikai belátásához fűzött bizalom és reménység cserbenhagyásával, bakafántoskodni kezd: akkor az osztrák szomszéd bátran megmaradhat mai oktan, de kényelmes álláspontján s nem vágyódik annak a bizonyos okosabbiknak a háláttal szerepére, aki az erkölcsös olvasókönyvek s szívkepző ifjusági iratok bizonyosága szerint mindig engedni szokott.

Csalhatatlan politikai horoszkópot felállítani a nálunk várható parlamenti fejlemények felől, ma még lehetetlen.

Tény az, hogy a többség, a nagy szabadelvű párt a ma egyedül lehetséges politikai raison hive, támogatója, — bár az önálló vánterületnek itt is vannak hivi, s ennek keresztülvitele éppenséggel nincs kizárva.

A 67-es alapon álló nemzeti és néppárt köréből, noha ezen parlamenti frakciók csak a hétfőn este tartandó értekezletükön fognak nyilatkozni, nem várható komoly akadémikuskodás.

Egyedül a szélbal az, amely tegnap kiadott föltételes hadüzenetének realizálása által veszélyeztetheti Magyarország jelen kiváltságosan előnyös szituációját a monarchia másik állmával szemben.

De a szélsőbalt is úgy ismerjük, mint a mely párt egészséges politikai szimattal megérzi a házára háramolható veszélyeket s ilyenkor óvatos (bizonyítja az egyházpolitikai vita), nem csüggedünk s hisszük, hogy a szélső ellenzék is megtalálja azon arany középutat, melyet a szituáció kényessége megkíván.

Hazafias bizodalommal óhajtuk, hogy a közjogi hadjáratnak ezen látszólag kedvező színhelyéről okos, józan béke-bulletíneket s

ne vértől, szenvedélytől párolgó harcztéri tudósításokat kelljen közreadnunk.

Ez egy kicsit fájni fog a németnek odaát, de talán ő is észre tér töle.

Félhivatalos értesítés szerint a képviselőház pénzügyi bizottsága alkalmasint már kedden, e hónap 7-ikén, fogja az új provizórium-törvényjavaslat tárgyalását megkezdeni.

A politikai pártok mai tanácskozásairól és határozatairól a következő tudósítások adnak számot:

A szabadelvű pártból.

Az országgyűlési szabadelvű párt báró Podmaniczky Frigyes elnöklete alatt tartott mai értekezletén főként tárgyalás alá vette a községi és egyéb helynevekről szóló törvényjavaslatot, melyet Ruffy Pál előadó ismertetett.

Hibáztatnunk kell, hogy a szabadelvű párt a helynevek magyarosításáról szóló javaslatnál elfogadta a szászok módosítását, hogy zárjelben oda legyenek tehetők az ő történelmi helyneveik is s ez által megint féldolgot végeznek. Fájdalom, sok ilyen féldolog van a magyar törvénykönyvben.

Különbén, úgy gondoljuk, hogy Magyarországon csak egy történelem van, a magyaroké; hát miféle történelmi neveket értenek? Vagy tán úgy fogják fel, hogy vannak kisebb, nagyobb különféle történelmek?

Hunyadi Jánost Szibinyáni Jankunak nevezik a román legendák, de azért Hunyadi Jánosnak mégis csak az egyik neve a történelmi, az, amely a magyarok krónikáiban van beírva.

A javaslat úgy, amint a ház elé kerül, alig ér már valamit. Ennyiért kár törvényt csinálni. Ennyihez elég lett volna egy rendelet.

A konferencia részletei a következők: Meltzel Oszkár kijelenti, hogy ő és társai csak az esetben járulnak a törvényjavaslatához, ha 5. §-ában kimondják, hogy a községek beligazgatásában, továbbá a nyilvános iskoláknál használt tankönyvekben s ez iskolák kiadványaiban a gyakorlatban levő más helynevek is használhatók.

Gróf Bethlen András, aki szereti magát a nemzetiségek patronusává játszani (a Mocsáryzmus is epidémia), nem zárkózik el oly módosítás elől, mely szerint a hivatalos név mellett kellő határok közt a községek és egyházak beléltében s iskoláiban már létező helynevek is használhatók legyenek.

Perczel miniszter nem ellenzi s a törvényjavaslat intencziójával megegyezőnek tartja az 5. §. aként való szövegezését, hogy nyilvános iskolák tankönyveiben s kiadványaiban a hivatalos név mellett magyarázatul a netán eltérő történelmi vagy más közhasználatu név is használható legyen. Továbbmenő módosításhoz azonban nem járulhat.

Pulszky Ágost, Groisz Gusztáv, Schreiber Frigyes és az előadó felszólalásai után az értekezlet a miniszter felszólalása értelmében módosítandónak határozza az 5. §-t, megengedvén Meltzelnak, hogy a maga módosítását a házban előterjeszthesse. A többi szakaszok változatlan elfogadásával az értekezlet véget ért.

Az ellenzéki pártkörökben mutatkozó mozgalmakról a következő tudósítások állanak rendelkezésre:

Az egyes pártkörök elnökségeinek felhívására a vidéken időző képviselők legnagyobb része tegnap vissza érkezett a fővárosba és már a délutáni órákban megjelentek a párthelyiségekben, hol kivétel nélkül a legnagyobb élénkséggel tárgyalták a legközelebbi napok várható eseményeit.

A Kossuth-párt.

A függetlenségi és 48-as pártban a tulajdonképpén többség az örendelkezési jognak teljes és azonnal való érvényesítése mellett száll sikkra, jóllehet vannak néhányan, kik nem tartják az időt most alkalmasnak arra, hogy a magyar parlamentet a késéig menő harcba belevigyék. Más részről azonban általános az a nézet, hogy a kormány előterjesztése csak úgy válhatik majd törvényerőre, ha a kormány abban a helyzetben lesz, hogy záros határidő állapítson meg arra nézve, hogy az örendelkezési jogból folyó önálló intézkedések előkészítése és életbeléptetése mikor válhatik tényleges valósággá. (Tudtunkkal ez irányban a javaslat pozitíve intézkedik. A szerk.)

A nemzeti párt.

A nemzeti párt klubjában ma szintén csak beszélgettek a helyzetről, s az állásfoglalás a hétfő délután 5 órára egybehívott konferencia dolga lesz, melyen Apponyi Albert gróf is megjelenik.

A néppárt.

A néppárt ma délután hat órakor tartott értekezletén Buzáth Ferencz mutatta be a községi és egyéb helynevekről szóló törvényjavaslatot. A párt elhatározta, hogy ebből pártkérdést nem csinál, hanem tagjainak tetszésére bizza a hozzászólást. A munkások és mezőgazdasági munkások közötti jogviszony szabályozásáról szóló törvényjavaslatot Mócsy Antal adta elő. A tárgyhöz hozzászóltak Major Ferencz, Zichy Nándor, Rakovszky István és Páder Rezső. A párt a törvényjavaslatot általánosságban elfogadja, de azért a törvényjavaslatot kielégítőnek nem tartja, amennyiben a javaslat a szociális kérdés egyes pontjainak orvoslásáról szól csak s azért a párt határozati javaslatot is fog benyújtani, mely az egész munkáskérdés szabályozását magában foglalja. A párt azután áttért a részletes tárgyalásra s eljutott a 3-ik fejezetig, melynek folyamán néhány módosítást fog ajánlani. A képviselőházban Rakovszky, Major, Páder, Mócsy és Lepényi fognak felszólalni.

A hétfőn délután 5 órakor tartandó értekezleten a munkástörvényjavaslatot fogják folytatólagosan tárgyalni. A jelenlegi politikai helyzetről ezuttal nem tanácskoztak, hanem megvárják az alakulásokat s Bánffy miniszterelnök előterjesztését s a csütörtökön délután 5 órakor tartandó értekezleten fognak erről tanácskozni. Szóba került még a gróf Szapáry László kinevezésével kapcsolattanná vált muraszombati mandátum ügye, de itt jelöltet addig nem állítanak, míg az ottani viszonyokról a párt tájékozást szerez.

POLITIKAI HIREK.

A képviselőháznak délelőtt tíz órakor ülése van.

A kongrua. Mint értesülünk, Wlassics Gyula kultuszminiszter már a legközelebbi napokban be fogja nyújtani a képviselőházhoz a kongrua rendezéséről készült törvényjavaslatot.

KÜLFÖLD.

A helyzet Ausztriában.

Az osztrák politika a parlamentből, amely nincs, teljesen visszaszorult a pártklubokba. Az új kormányelnök tovább tárgyal a pártok bizalmi férfiival és még nem adott fel minden reményt. Ez a negatív szignaturája a helyzetnek. Csehországban a statárium védpajzsa alatt csak elvétve esik egy-egy ártatlan utcai csepegtetés, ablakbeveréssel összekötve. A koponyát nem éri egyelőre újabb bántódás, úgy, hogy holnap már talán, mint előre jeleztük, fel is függesztik a statáriumot. De alighanem alapos azok aggodalma, akik a statárium felüggesztésétől a zavargások megújulását várják.

Részletes tudósításaink a bécsi konferenciákról és a csehországi eseményekről a következők:

Gautsch tárgyalásai.

Bécsben ma déli 1 órakor *Gautsch* miniszterelnök érkezett az ellenzéki pártok bizalmi férfiival és e konferencia 2-ig tartott. Délután 5 órakor a miniszterelnök az ifjucsehek és a konzervatív nagybirtokosok pártjaival tárgyalt. Egy órai tanácskozás után a tárgyalást megszakították és folytatását holnap délelőtt 10 órára tűzték ki.

Ebből többen — nem minden optimizmus nélkül — arra következtetnek, hogy a tárgyalások eredményre fognak vezetni. Tényleg az a hír van elterjedve, hogy *Gautsch* a németeknek a nyelvkérdésben olyan módozatot nyújtott, amelyet ezek talán elfogadnak. Visszaidézve azonban emlékezetünkbe azokat a pártatlan jeleneteket, amelyeket a németek elkeseredése a Reichsrathban szült, nem közönséges modus in rebus-ban kell hinnünk, ha a németek várandó lecsendesülésének hitelt akarunk adni.

A helyzet minden esetre tulnyomó részben az ifjucsehek maguktartásától függ, de vannak, akik remélik, hogy ők is engedékenyek lesznek. A lengyelek, akik állítólag szívükön hordják a parlamentárizmust (bár Ausztria a parlamentárizmus haló porain keresztül is szeretne már áttérni a napirendre), kijelentették, hogy nem fogják ellenezni, ha a Falkenhayn-féle törvényjavaslatot visszavonják, ami pedig a nyelvrendeletet illeti, ez a kérdés csak a németeket és a cseheket érdekli.

A helyzet semmi esetre sem megnyugtató és kedvezőbb fordulatok iránt a várakozás csak minimális lehet.

A megszelídült csehek.

Csehországban még itt-ott felhangzik egy kis nesz, de az érverés általában nyugodtabb lett, ha kényszerült is ez az elcsöndesülés. Több helyen összezördülnek a zsidókkal és az elmaradhatatlan gázlámpákkal.

Égerben ma délben tüntetés volt, amelyen mintegy ezer ember vett részt. A tömeg néhány nemzeti dal eléneklése után nyugodtan szétoszlott.

Jizinben tegnap délután újabb csoportosulás volt, anélkül azonban, hogy erőszakosságok fordultak volna elő. Mivel a polgári egyesületek magukra vállalták a rend fenntartását, a polgármester közbenjárására a katonai őrzőket visszahívták. A néptömeg erre szétoszlott. Este 10 órakor már teljes volt a nyugalom.

Beneschauban tegnap este 23 házban amelyekben zsidók laktak, beverték az ablakokat. Minthogy újabb zavargásoktól tartanak, katonai aszisztenciát rendeltek oda. Éjjel után ismét nyugalom állott be.

Kuttenbergben mára virradó éjjel kisebb csapatokban fiatal emberek vonultak dalolva az utcákon keresztül és a gyáraknál, valamint *Zelenka gabonakereskedőnél* 31 ablakot beverték.

Jungbunzlauban tegnap este nagy nemzeti tüntetés volt, amely nyugodtan folyt le. Reggeltől több zsidó háznak az ablakait beverték és rombolási kísérletek is történtek.

Horovitz-ból jelentik, hogy múlt éjjel sem *Berauban*, sem máshol a kerületben nem volt rendzavarás.

Gablonz városban a tegnapi nap és a mai éjjel meglehetősen nyugodtan folyt le. A katonaság és a csendőrség részéről folytonosan czirkálnak őrzőket. Nagyobb csődítletek nem fordultak elő. Csak *Kronsky* vendéglőjében verték be kevéssel éjjel után az ablakokat. A tetteseket a csendőrség letartóztatta és a kerületi törvényszéknek adta át.

A Dreyfus-Esterházy-ügy.

A kamara állásfoglalása, úgy látszik, legkevésbé sem csillapítja a kedélyeket. Hiába jelentí egy igen officiózus színezetű távirat, hogy *Billot* hadügyminiszternek a kamarában tett nyilatkozatai a nemzeti érületet megnyugtatták és általán konstatálják, hogy a hadsereg becsülete sértetlenül és magasan áll minden vita fölött.

A *Figaro* és *Clémenceau* nem teszik le a fegyvert. Sőt csatlakoznak hozzá újabb írók, kik között érdekes az *Ajalbert* föllépése (Goncourt „La fille Elisa” című regényének dramatisálásával keltett ő föltűnést annak idejében), aki az *Eclair*hez a következő levelet intézte:

„Uram! A legutolsó cikkem nem jelent meg az ön lapjában. Én abban más véleményt nyilvánítottam, mint önök. Én az *Eclair*t függetlennek tartottam. Látom, hogy nem az. Kérem elbocsátásomat. Önöknél nincs dolgom. Megyek.”

Reinach képviselő *Milleraudot* a kamarában tegnap mondott beszéde miatt kihívatta, mert *Milleraud* Reinachra czélozva azt mondta, hogy kérdezzék csak azt ki, aki egy büns rehabilitációjára indított hajszát, holott a saját családjában kellene gondoskodnia más rehabilitációkról. *Milleraud* és *Reinach* képviselők közt pisztoly-párbaj volt, amely ma reggel történt meg a Plateau de Châtillon-on. A felek huszonöt lépés távolságról löttek kétszer egymásra vezényszóra. *Sebesülés nem történt.*

Clémenceau azt meséli, hogy *Pellieux* tábornok *Mme Boulangert* (akihez Esterházynak ama levelei voltak intéze, melyeket a *Figaro* közölt) Esterházy jelenlétében hallgatta ki és lehordta. Künn az előszobában pedig egy másik tábornok a *Mme Boulangy* kísérlőjének mondta meg a maga véleményét.

A *Figaro* szerint Esterházy iránt az utolsó protekció volt az, hogy megengedték neki, hogy maga kérje ugyanazt a vizsgálatot, amely már elkerülhetetlen volt.

A *Petit Parisien* szerint hét szobát készítenek elő fogháznak a *Mont Valerian* erődben, amiből azt következteti, hogy heten lesznek a gonoszok.

Zola után Fouquier!

Nemrég *Emile Zola* szolt a Dreyfus-ügyhöz a *Figaro* hasábjain, most *Henry Fouquier* veszi át a szót ugyanott. Kiindul abból, hogy nemsokára egy szenzációs perújítás kerül napirendre, mely a Dreyfus-éhoz hasonló karakterű s érdekesen fejtegeti a bírói csalhatatlanságot.

Pierre Vaux-t — mint *Fouquier* elmondja — 1852-ben örökös gályarabságra ítélték. Vádolva volt azzal, hogy ő volt a *Longpierre*-ben történt gyakori gyújtogatások tettese. A gyanu látszólag megerősödött és rábizonyult. Elvitték *Toulonba*, később *Cayennebe*, ahol meg is halt.

Fia azonban apja emlékének rehabilitálását tűzte ki célul. Miután tizenöt évet töltött *Cayenne*-ben apja oldalán, hogy martiriumát enyhítse, halála után visszatért Franciaországba és hozzáfogott a nagy munkához.

Dolgozott, adatokat gyűjtött és most, miután *Dijon* bizalma kinyitotta előtte a parlament ajtaját, annyira jutott, hogy keresztülvihette, hogy megújítsák a pört.

Egész Páris izgatott kíváncsisággal várja a pörújítás megkezdését, amelyben a fiú szeretet fogja letörölni apja emlékére a gyalázatot, mert majdnem kézzel foghatóvá válik már, hogy *Pierre Vaux-t ártatlanul ítélték el.*

Ime a bírói csalhatatlanság példája!

És majdnem fél század kellett, míg oda jutott a dolog, hogy egy bírói ítélethez hozzá merjen nyúlni.

Miért engedik hát most, hogy oly nagy felelősség terhelje azokat, akik *Dreyfust* elítélték?

Vagy tán *Dreyfus*-nak is két életének kellene lennie, hogy megérhesse a pör revízióját?

Zola után *Fouquier*, *Fouquier* után minden bizonynyal sokan mások is fel fogják emelni szavukat és így nem valószínű, hogy mégis felveszik az árulási pör revízióját, s aztán majd megvállik, hogy *Scheurer-Kestner* vagy *Armand Vaux*, vagy mindkettőnek érnek-e célta.

TÁVIRATOK.

A trónbeszéd után.

Potsdam, december 5. *Vilmos* császár ma délben fogadta a birodalmi gyűlés elnökségét.

Uj olasz kormány.

Róma, december 5. A *Messagero* megerősíti a tegnapi esti lapok jelentéseit és valószínűnek tartja, hogy az egész kabinet visszazalép, de *Rudini* elnöklésével fog rekonstruálódni.

A római német nagykövet.

Róma, december 5. *Umberto* király ma délután ünnepélyes kihallgatáson fogadta báró *Saurma-Jeltsch* ujonan kinevezett német nagykövetet, aki átnyújtotta megbízó levelét. A fogadtatás rendkívül szívélyes jellegű volt. Hivatalos kijelentéseket nem tettek.

A havannai harcok.

Havanna, december 5. A spanyol csapatok *Mazanillónál* legyőzték a felkelőket és elűzték őket. A felkelők magukkal vitték hallottaikat is. A spanyol csapatoknak két halotyjuk és 40 sebesültjük volt.

Felfedezett aranybányák.

Haparanda (Svédország), december 5. *Torankorwa* falu közelében a *Mattikaward* hegyekben *Ober-Tornettől* 8 kilométernyire észak felé több helyen aranytelepeket fedeztek fel.

HIREK.

Báró Sterneck halála.

Az osztrák-magyar haderőnek egyik legjelentékenyebb alakja, báró *Sterneck* Miksa tengernagy halt meg ma délben hirtelen szívszélhűdésben.

A halála igazi mély részvétet kelt mindenütt, mert báró *Sterneck* nemcsak a hivatalos feje volt haditengerészetünknek, hanem annak valódi hőse, aki a haditengerészet történetében feljegyzett legszebb hőstettek egyikét vitte végbe.

*Tegethoff*nak, a lissai győzőnek volt ő a jobb keze. Az ő hajója miveltte azt a hallatlan dolgot, hogy neki rontott a *Re d'Italiának* és keresztülfurta, eldöntvén ezzel a csata sorsát.

A lapok tegnap még azt jelentették róla, hogy a delegátusok tiszteletére ma ebédet ad és báró *Bánffy Dezso* is azért maradt ma még Bécsben, hogy az ebéden résztvegyen. Déli egy órakor azonban báró *Sternecket* megölte a szélhűdés.

Utolsó óráiról a következőket jelentik nekünk:

Tegnap *Sterneck* báró még jelen volt az osztrák delegáció ülésén, de már itt rosszul érezte magát s az ülésteremből egyenesen lakására ment. Gyengélkedését semmibe sem vette és este a király delegációsális ebédjén is résztvett. Hazatérve azonban nagyon rosszul lett s a tengerészeti palotában lakó tengerész-törzsorvost hívatta magához. Az orvos a baját nem találta aggasztónak s csak nyugalomra intette.

A tengernagy az éjszakát álmatlanul töltötte. Felesége — akivel tavaly novemberben lépett házasságra — és a szolgálja virrasztottak ágyánál.

Ma délelőtt is ágyában fektült és senkit se fogadott. Kevéssel dél után azután hirtelen nagyon rossza fordult az állapota s pár perc múlva minden haláltusa nélkül kiszervedett.

Halálának híre a tengerészeti palotában gyorsan elterjedt s lesújtón hatott mindenütt.

Haláláról azonnal értesítették a királyt, aki Paar gróf hadseregét küldte el a tenger-nagy övezéghöz, hogy részvétét kifejezze.

Holnap helyezik ravatalra. Temetése — melyen a király is jelen lesz — valószínűleg Redden lesz a legnagyobb katonai pompával.

Pólalából tengerészeti gyalogság érkezik a végtiszteségre.

Sterneck báró életrajzát a következőkben adjuk:

Ehrenstein és daublebskyi báró Sterneck Miksa 1829-ben Klagenfurtban született. Mint gyermek került ugyszólván a velencei tengerész hadapródiskolába, ahonnan 1847-ben mint hadapród került ki.

Tizenegy esztendő telt a monarkia hadihajóin, miközben mint sorhajó-zászlós részt vett Velence blokádjában is. 1859-ben kinevezték korvet-kapitánynya, csakhamar fregatte-kapitányi rangra emelkedett s több kisebb-nagyobb hadihajón szolgált mint parancsnok. Nevét 1864-ben az északi öbölben vívott tengeri csata tette ismeretessé, amelyben a *Schwarzenberg* fregattját vezette.

Az osztrák-olasz háború kitörésekor, 1866-ban sorhajó-kapitánynya léptették elő, s ezzel egyidejűleg kinevezték a *Ferdinand Max* páncél fregatt parancsnokává is. Ez a hajó viselte a hajóraj parancsnokának, *Tegetthoffnak* a vezérlőbójáját s a legnehezebb feladatokkal mindig ez volt megbízva. A július 21-iki fegyver-tény, a Re d' Italia olasz páncél hajónak elsüllyesztése hadtörténelmi nevezetességű momentumává lett az egész olasz-osztrák hadjáratnak, és a példátlan vakmerő mozdulat intézőjét, a szerencsés, győztes hajó parancsnokát, báró Sternecket, a háború legkiválóbb alakjai közé emelte. Az olasz hajó elsüllyesztése váratlan fordulatot idézett elő, a szétszórta osztrák tengeri had hamar összpontosult s a már-már vesztett csata fényes diadallal végződött. Az egész hajóhad mámoros volt az örömtől és Sterneck kapitányt az ütközet után a csata színhelyén kitüntették a Lipót-rend keresztjével és valamivel később a *Mária Terézia-rend kis keresztjével*.

A háború után érdemeit azzal is jutalmazták, hogy a pólai hadikikötő parancsnokává őt nevezték ki.

Feltűnést keltett az előléptetés az összes katonai körökben, mert Sterneck a magas állásra meglehetősen fiatal volt. Hivatalának azonban itt is fényesen megfelelt. Hivatalos teendőiben a katonai pontosság jellemezte s ezenfelül ráért arra is, hogy a tengerész tisztikar és legénység kiképzésében, szervezetének reformálásában elvitázhatalan érdemeket szerezzen. Összeállította a szabályzatokat, utasításokat, tankönyveket, hadi jel-kodexeket s maig is az ő munkái vannak hivatalos használatban.

Nemsókára nagyobb szabású tudományos expedícióban találkozunk vele. Gróf *Wilczek* Jánossal az északi sarkra indul, hogy a későbbre tervezett *Weyprecht*-féle sarki expedíció számára a Novaja Zemlja legészakibb pontján élelmi raktárt létesítsen.

Amikor visszatért, ellentengernagygyá és egyúttal hajórajparancsnokká, 1875-ben pedig a pólai tengeri hadsereget vezetőjévé léptették elő.

Ezt a tisztséget nyolcz évig viselte, a legjobb sikerrel. Eközben kapta meg altengernagygyá. a hadügyminiszterium tengeri osztályának a főnökévé, majd pedig a haditengerészet parancsnokává való kinevezését, s ezen az utóbbi álláson haláláig meg is maradt.

Mint hadtengerészeti főparancsnok főképen az uszó hadianyag kiépítésével törődött. Szervezett egy egészen új torpedóflotillát, átalakította tetőtől talpig a régi hadihajókat, a legmodernebb igényeknek is megfelelően szerelve föl valamennyit.

Magas színvonalra emelte az évi rendes hadtengerészgyakorlatokat is, amelyek a tisztikar és a legénység sikeres kiképzetésének elengedhetlen feltételei.

A hivatalos teendők mellett azonban humánus jellegű intézkedésekre is szakított időt. Ezek mindenkora emlékeztetésé tették nevét a haditengerésznél. Pólában egy sereg emberbaráti intézmény van, amely Sterneck bárónak köszöni létezését.

A király érdemeinek elismerésül 1884-ben valóságos belső titkos tanácsossá nevezte ki és az első osztályú vaskorona-renddel ajándékozta meg. A görög király uralkodásának jubileumára 1888-ban mind rendkívüli követet, őt küldötték ki s még utközben kinevezték tengernagygyá.

Ő felsége 1895-ben ismét nagy kitüntetéssel jutalmazta meg a tengerészeti osztályban tanusított szorgalmát, elért sikereit s legfelsőbb kéziratban *hálás elismerés*-ét nyilvánította.

— A kék hétfő. Meglehet, hogy a germán folklore a maga „Blaumontag-ját“ azoktól a kék foltoktól kölcsönözte, melyeket a vasárnapi vigadózások tetteles nézetkülönbségei szöktak maguk után hagyni. Bárhonnét származzék is, a hétfő világszerte tulnyomóan kék, már annyiból, hogy a vasárnapi munkaszünet után mindenki álmosan, késlekedve, rosszkedvűen lát ismét megszokott foglalkozásához. A nemzetközi „Blaumontag“ leghatalmasabb heverője rendszerint a parlament, úgy, hogy ezen ominózus napon nem is igen szokás valami komoly, nagyobb dologba kapni, mindig fenyegetvén az az eshetőség, hogy a hétfői lés nem talál határozatképes számban begyülekezni. Minden tradíció ellenére népes, hangos lesz a magyar törvényhozásnak ez a hétfője. Annnyira, hogy már nem is illik rá a szentimentális, szürkébe hajló, karakter nélküli kék szín. A szőnyegre kerülő, történeti fontosságú tárgynál, Magyarország feléledt önrendelkezési jogánál fogva némelyek rózsaszínűnek, vagy éppen vérvörösnek, mások ismét komoran, vigasztalanul feketének látják ezt, a mi nagy hétfőket. Vannak, akik a „Blaumontag“ visszaható erejétől tartanak, hogy ebben a felfordulni készülő világban ezuttal, kivételesen utólag fognak bekövetkezni a jellemzetes kék foltok.

— *Nikolajevits Miklós* Bécsben. Bécsből táviratozzák: *Nikolajevits* Miklós orosz nagyherceg ma reggel Bécsbe érkezett és azonnal látogatást tett a burghban a királynál, aki délután visszaadta a látogatást a nagyhercegnek. *Nikolajevits* Miklós nagyherceg részt fog venni a gödingi udvari vadászaton. Tiszteletére 8-án udvari ebéd lesz a burghban.

— *Egy grófnő házassága*: A bécsi Landesgericht most egy érdekes esettel foglalkozik, melynek hősei egy szerb tiszt szolga, a ki katonatisztnak adta ki magát és egy rendkívül előkelő osztrák őrgrófnő, a kit a privatdiener megszöktetett a szülői házból és elvett feleségül. A szerb katonatisztről utólag kiderült, hogy közönséges lakáj s hogy már van felesége Szerbiában. A bécsi törvényszék bigamia miatt elrendelte a köröztetését. Az eset a következő:

Canignani de Cerchi Eugenia őrgrófnőt roppant szigorúan tartották a szülei, daczára annak, hogy az őrgrófnő már nagykoru volt. Nem mehetett sehová, csak a templomba, oda is csak a szobaleány kísérete mellett. Egy ilyen alkalommal egyszer meglátta az őrgrófnőt *Cvecic* Péter, aki szerb századosi egyenruhában sétálgatott. Bécsben s a szobaleány segítségével megismerkedett vele. Többször találkoztak a templomban s *Cvecic* érdeklődést tudott kelteni a grófnőben maga iránt. Időközben azt is megtudta *Cvecic*, hogy az őrgrófnőnek tekintélyes vagyona van, melyet egy bécsi ügyvéd kezel s ez arra indította, hogy elment az ügyvédhez azzal a kéréssel, hogy adja tudtára az őrgrófnő atyjának, hogy el akarja venni a leányt feleségül. Az őrgrófnő erőlyesen tiltakozott *Cvecic* szándéka ellen, de hiába, mert a százados ur egy szőn napon megszöktette a grófnőt s a wáhringi plébániatemplomban meg is esküdött vele. A kétségbeesett szülők nem tehettek ez ellen semmit, mert Eugenia grófnő nagykoru volt, de nem is volt szükség a további intervenciójukra, mer *Cvecic* százados ur csakhamar kimutatta a foga fehéret. Eugenie grófnő nagyon is hamar rájött arra, hogy a férje pusztán csak a pénzért vette el. *Cvecic* folyvást pénzt követelt s végre is olyan magas összegeket csikart ki tőle, hogy a grófnő atyja gondnokság alá helyeztette. A házastársak között a helyzet napról-napra rosszabb lett s mikor egy nap *Cvecic* a feleségét botlalt megverte, Eugenia őrgrófnő megindította ellene

a válópört. *Cvecic* 1000 forintért hajlandó volt a válásba beleegyezni s mikor ezt az összeget kifizették neki, elutazott Belgrádba. A bécsi ügyészség néhány nappal ezelőtt megtudta, hogy *Cvecic*nek Belgrádban is van törvényes felesége s hogy sohasem volt százados a szerb hadseregben, hanem Csak tiszt szolgája volt egy igazi századosnak. Minthogy *Cvecic* szerb állampolgár, a bécsi törvényszék csak arra szorítkozhatott, hogy köröző levelet adott ki ellene bigamia miatt, arra az esetre, ha osztrák földre tenné a lábát.

— *Országos diák-ünnep*. Az egyetemi ifjuság körében már megindult a mozgalom, hogy a márcziusi nagy napok ötvenedik évfordulója alkalmával a székes fővárosban *országos jellegű diák ünnep* rendeztessék melyben részt venne az ország valamennyi közép és főiskolájának tanuló ifjusága. Az ünnepeket az Egyetemi kör fogja rendezni s egyúttal a kör szervezi a vidéki végrehajtó bizottságokat is. A többek között 50—60.000 diákból álló nagy díszmenetet is terveznek, mely kivonulna a kerepesi temetőbe s felkeresné a budai honvédek sírját is.

— *Orvosi szövetség Nagyváradon*. Nagyvárad város orvosi kara, mint onnan táviratozzák, ma megalakította az *Orvosok Országos Szövetségének* nagyváradai fiókját. Elnöknek *Konrad* Márk doktort, alelnöknek *Berkovits* Miklós és *Kornstein* Lajos doktorokat, jegyzőnek *Grosz* Menyhért doktort és pénztárosnak *Révész* Vilmos doktort választották meg.

— *Kézfogó*. *Szöll* Farkas debreczeni kir. táblai tanácselnök leányát eljegyezte gróf *Csáky* Kálmán huszárhadnagy.

— *Lady Eden arcképe*. A pánsi marsmezei szalonban élénk feltűnést keltett egy arckép, amelynek czíme az volt, hogy „Barna és aranyszín“ és amely a szép *Lady Edent* ábrázolta. *Whistler* amerikai festő műve volt. *Eden* báró ezeröttszáz forintért megvette a képet és amikor a szalont becsukták, haza is akarta vinni. A művész azonban értesítette, hogy a portrait fejét időközben megváltoztatta és hogy ezért hajlandó neki a vételösszeget visszafizetni. Erre a báró bepörölte, követelve az eredeti képet. A pör több fórumon ment keresztül, míg végül most a legfőbb bíróság úgy döntött, hogy a festő a már átalakított képet megtarthatja, azonban a vételárösszeget vissza kell adnia és ezenfelül 1000 frank kártérítéssel is tartozik a bárónak.

— *Szétosztott népgyűlés*. A budapesti szociáldemokrata munkások ma délután három órára népgyűlést hívtak össze az *Andrássy-úti* volt *Petanovics-vendéglőbe*, hogy állást foglaljanak a *munkások* és *munkaadók* közti jogviszonyokról szóló törvényjavaslat némely intézkedései ellen. Három órára együtt is volt vagy négyezer ember s *Pfeiffer* Sándor ismert szociálista agitátor éppen meg akarta nyitni az ülést, amikor *Urs* rendőrtanácsos megjelent s tudtára adta az elnöknek, hogy nem engedi meg a gyűlés megtartását, mert a háztulajdonos tereztvárosi kaszinó arról értesítette őt, hogy nem adta át a helyiséget a gyűlés céljaira. *Wankó* Károly erre kijelentette, hogy *Weisz* bérlő átadta nekik a helyiséget s abba a kaszinónak semmi beleszólási joga nincs. A kaszinó titkára azonban ragaszkodott ahhoz, hogy a gyűlés feloszlatassék. Ekkor *Urs* tanácsos telefonon megkérdezte *Rudnay* Béla rendőrkapitányt, hogy mitévő legyen. *Rudnay* azt felelte, hogy respektálni kell a kaszinónak, mint háztulajdonosnak az akaratát s a gyűlést szét kell szétlatni. Erre a híre óriási zaj keletkezett s egyesek fél akartak menni a kaszinó helyiségeibe, hogy ott botrányt csináljanak. *Pfeiffer* azonban csendre intette elvtársait s kijelentette, hogy a munkásokat most becsapták ugyan, de majd legzámulnak a kaszinóval. Erre újra kitört a lármá. *Le a gazemberekkel! Le a talpnyalókkal!* kiáltások töltötték be a termet. A folyosókat rendőrök állották el, hogy a bősztült tömeg fel ne menjen a kaszinóba. Az *Andrássy-úton* ismét tüntettek s sokáig abuzgolták a kaszinót. A rendőrség közbelépésére azonban csendben szétosztották.

— *Nagy tűz Páris közelében*. *Maisons-Alfort*-ban, Páris közvetlen közelében, tűz ütött ki tegnap éjjel a *Plasse*-féle gyártelepen. A pusztító elem oly rohamosan terjedt, hogy a főépületben

alvó Plasse-család már csak az ablakon kinyitva menthette meg életét, kivéve a gyáros egyik lányát, aki nem mert kiugrani és a lángok martalékává vált. Csak reggeli 5 órára érkeztek meg a párisi tűzoltók, de akkorra már az egész gyártelep elhamvadt.

— **A takarékos anya.** Cleo de Merode-ról, a világszép tánczosnőről, nagy buzgósággal írnak az összes new-yorki lapok. A híres tánczosnő olyan hajviseletet hord, hogy a füleit eltakarja vele. Ebből sokan azt következtették, hogy Cleo de Merodenak olyan piczike fülei vannak, hogy nem is látszanak, mások ellenben azt erősítették, hogy azért hord olyan frizurát, mert vagy egyáltalában nincsenek fülei, vagy ha vannak, nagyon is vannak. Innen származik az a találos kérdés, hogy mi a különbség a fal és Cleo Merode közt? A felelet erre az, hogy még a falnak is van füle, de Cleo de Merode-nak nincsen. Akár van füle a szép Cleonak, akár nincsen, az az egy bizonyos, hogy olyan takarékos mamája van, aki talán még Szerbia zilált pénzügyi viszonyait is hamarosan rendbe tudná hozni. Szinte hihetetlen dolgokat írnak erről a takarékoságról, amelynek az a célja, hogy a szépséges leánynak minél hamarabb tekintélyes vagyona legyen. A new-yorki *Terminus* hotelre alkalmazottjai nem győztek eleget megbotráncolni Merode asszony fukarságán. Amerikában már a kissé tehetős emberek is mosó intézetben mosatják a fehérneműket. Annál nagyobb volt a szálloda portás csodálkozása, mikor Merode-mama egy noda ruhakosárral beállított a páholyába és a mosókonyha után tudakozódott. Mikor megtudta, hogy mosókonyha nincsen a szállodában, nagyon megharagudott s egy fürdőkádban mosta ki a leánya illatos fehérneműit. New-Yorkból való elutazása előtt egy százdolláros bankjegyet váltatott fel. Mikor 517 frankot olvastak előtte, dühbe borult.

— „Csak 517 frankot kapok érte“, mondta indignálódva, „Párisban 520 frankot fizettek volna. Most gyalog kell hazamennünk, hogy behozzuk a három frank differenciát.“

És szépen megindult a leányával s a szakadó eső daczára gyalogoltak egy jó negyedórát, míg hazaértek. Meg kell jegyeznünk, hogy a szép tánczosnő 200 dollárt kapott egy fellépéséért. Így aztán nem fog sok hiányozni abból a 40,000 márkából, amit Cleo de Merode a new-yorki vendégzerepléséért kap, amikor majd Párisba visszaérkeznek. Megemlítjük még, hogy a Merode-ak Belgium legregibb nemesi családjai közé tartoznak. Belgium alapításakor egy gróf Merodenek kellett volna királynak lennie, ő azonban nem vállalkozott erre a diszes állásra. A mostani belga külügyminiszter is egy gróf Merode és a szép tánczosnő nem is olyan távoli rokona neki.

— **Halálkozás.** Ország *Guthy* Benő fővárosi ügyvédet nagy csapás érte. Néhány évvel ezelőtt elvesztette nejét és két nagy leányát, akik *Olasz-Liszán* fürdés közben a Bodrogba fulltak. Azóta meghalt két nagy fia s most a halál megfosztotta utolsó gyermekétől is. Mint sátoralja-ujhelyi levelezőnk jelenti, Ország *Guthy* Jenő közigazgatási joggyakornok 26 éves korában Sátoralja-Ujhelyen meghalt. Ma temették el óriási részvét mellett.

— **A szabadságharcz jubileuma.** *Kassa* városa, mint levelezőnk írja, nagy fényvel akarja márczius idusának ötvenedik évfordulóját megünnepelem. A többek közt a szabadságharczra vonatkozó tárgyakból kiállítást is rendez s azért a város és a megye polgáraihoz erre vonatkozólag felhívást is intézett.

— **A Gaurisankár megmásztása.** A new-yorki „*Science*“ szerint F. W. W. Howell elhatározta, hogy a jövő évben megmásztassa az ázsiai Gaurisankárt vagy Mount-Everest-et. Vállalkozása felé nagy érdeklődéssel fordul a tudományos világ figyelmé, mert eddig még senkinek sem sikerült a 8000 méter magas csucst csak megközelíteni is. Tekintettel arra, hogy odafönt rendkívül ritka már a levegő, mint azt meteorológiaiilag kiszámították, mű-légző készüléket fog használni a mérész amerikai, akit különben az indiai angol kormány mindenképp támogatni fog.

— **Közöszt rablógyilkos.** November 28-kán *Tranbingtonban*, a stahrembergi tó mellett ismeretlen tettesek meggyilkolták és kirabolták *Drozl* György és Teréz odaváló jómodu birtokosokat. A müncheni rendőrség, mely a rablógyilkosokat most Európaszerte körözi, elküldte körözőlevelét a budapesti főkapitányságnak is, hogy ha netán a rablógyilkosok Magyarországra vették volna útjokat, fogják el őket. Az elrablott holmik között a következő értékpapírok is voltak: a pfalati jelzalogbanknak 2563. számú 500 forintos záloglevele, a bajor agrárbanknak 17503. számú 500 forint értékű záloglevele és a bajor jelzalog- és váltóbanknak záloglevele, amelynek 77612 a száma és 500 forint az értéke. A főkapitányság megtette a kellő intézkedéseket a rablógyilkosok esetleges elfogatására.

— **Nagy viharok állában.** A legtöbb olasz városból óriási viharokat és zivatarokat jelent a táviró. Különösen csunya időjárás volt Milano, Messina és Portici körül, a hol a kikötőt erősen meg rongálta a vihar. Sassariiban és Sant-Antiocoban egy sereg ház bedőlt s az Iglesias-Dagliari vasuton a közlekedés megakadt. Egy szökő hullám Ancona és Civitanova között szétrombolta a vasúti töltést, úgy, hogy a közlekedést teljesen be kellett szüntetni. Rómában három napja, hogy dühög a vihar és az eső esik. Nápolyban is nagy vihar volt, a mely sok kéményt bedöntött. Bara-ban a kikötőben több kereskedelmi hajó elsüllyedt, szerencsére azonban, emberéletben nem esett kár. Sallicoban és Lacatonaban a tenger hullámai több parti házat elsöpörtek. Palermóban és környékén a vihar óriási károkat okozott.

— **Amatőr-kiállítás Kassán.** A kassai amatőrfotografusok, mint tudósítónk jelenti, kiállítást rendeznek a kassai jótékony nőegyesület és a fehérkereszt egyesület javára. A kiállítás 1898. június közepén nyílik meg s a következő csoportokra oszlik: tüftetés és női himzés, fényképészet és festészet, fafestés és faégetés, porcellán-, majolika- és üvegfestés, bőrfestés, bőrvágás és bőrsajtolás. A rendező bizottság már megalakult, elnöke *Péchy* Zsigmond főispán lett. A bizottság a kiállítás védnökéül *Babics* Zsigmond püspököt nyerte meg.

— **Iskolai jubileum.** A II. kerületi polgári leányiskola ma ünnepelte fennállásának negyedszázados jubileumát. Dr. Veredy Károly-tanfelügyelő és Kozma Gyula igazgató szép beszédek mondtak; Ábrányiné Wein Margit énekelte, Török Irma szavalt — mind a kettő növendéke volt az iskolának — és más csinos számok is szerepeltek az ünnepi műsoron.

— **Kedélyes utonálló.** *Deák* János ungvári kereskedőt, amint a saját szekerén, feleségével és fiával a kaposi vásárról hazafelé hajtott, egy utszéli csavargó megtámadta s arra kényszerítette, hogy családjával együtt leszálljon a szekérről. Az utonálló ezután elhajtattott. *Deák* János az övével nagybusan gyalogolt a legközelebbi utszéli csárdáig, ahol legnagyobb meglepetésére ott találta boros palackok közt az ő utonállóját, aki rögtön ráparancsolt, hogy ne merjen egy szót sem szólni az esetről, mert különben halál fia lesz. Véletlenségből éppen akkor állított be a csárdába tíz ungvári munkás, akiknek *Deák* János hamarosan elpanaszolta a baját. Ezek csakhamar lefogták a borozó betyárt, szépen összekötötték s átadták a csendőrségnek.

— **A gyanú áldozata.** Pár évvel ezelőtt a somogyimegyei *Bárány* községben agyonütötték az éjjeli őrt. A gyanú *Domján* jegyzőt terhelte, aki ellen meg is indították a vizsgálatot, hiába erősítette ártatlanságát. Sokáig volt vizsgálati fogságban, míg végre bizonyítékok hiányában szabadlábra helyezték. Hivatalát azonban már betöltve találta, falubelije pedig kerülték uton-utfélen, a szó szoros értelmében kiközösítették maguk közül, úgy, hogy az ártatlanul üldözött szegény ember egész visszavonultan, mindenkitől megvetve töltötte napjait. Most vége szakadt martírúmanak, mert, mint *Kaposvári* levelezőnk írja, két csavargó személyében elfogták a valódi gyilkosokat, kik már be is vallották a bűntettét.

— **Agyonuzott munkás.** *Kassai* levelezőnk tudósít a következő szerencsétlenségről: Az új színház építésénél az állásgerendák földbe illesztésével voltak elfoglalva a munkások, mikor az egyik, ép azelőtt elhelyezett gerenda lezuhant, maga alá temetve egy napazámot. A szegény embert holtan szállították el az építkezés helyéről.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* **A színlakadémia estélye.** A „Denise“, amelyet ma este az országos színiakadémia növendékei a Várszínházban előadtak, értelmes színészjelöltek számára nem a legalkalmasabb darab. Nem a vér és az indulatok drámája, hanem csupa raisonnement. Dumasnak egy pár okoskodó mondatát az ügyes növendék csinosan kipointeozhatja. A címz szerep ábrázolója, Széphegyi Zsuzsika, jó színpadi alak, helyesen beszél és beszédét diszkrét, kifejező mozdulatokkal kíséri. Határozottan fejlett és további fejlődésre képes növendék. Szépen hangsúlyoz Bauer Olga (Brissothé), míg Molnár Gyulának (Bardannes gróf) érzéke van a színpadi hatás iránt.

* **Az egyetemi ifjuság matinéja.** Néptelenek voltak ma délben a koronaherceg- és a Kossuth Lajos-utcák, hiányzott onnan a vasárnap déli korzó, mert az arany fiatalság a szép leányokkal és aszszonyokkal együtt mind ott volt a terézvárosi kaszinóban. Ott tartották meg az országos egyetemi segélyalap és a diákasztal nagyszerű matinéját. A diszes társaság soraiban voltak Wlassics Gyula miniszter a családjával, Márkus József főpolgármester, számos országgyűlési képviselő, egyetemi tanár és közéletünknek temérdek más notabilitása. Ifj. Gergely György a megnyitó szavaiban arra kérte a közönséget, hogy az ifjuság segélymozgalmát támogassa. *Herczegh* Mihály, az egyetem tudós rektora, rendkívül érdekes előadást tartott a színművekben és opera-szövegekben követendő nemzeti irányatról. Örömmel látná, ha szerzőink a magyar történelemből, amelynek annyi gyönyörű mozzanata van, vennék anyagukat. A felolvasást viharos tetszésnyilatkozatok jutalmazták. *Vizvári* Gyula pompásan adott elő egy humoros monológot, *Kéry* Klára nagyon bájosan énekelte Taubert madárdalát, továbbá repertoirejának ismert kaczagó kuplóját és egy magyar nótát, P. *Márkus* Emma nagy hatással szavalt egy verset Kozma Andortól, és Nádai Ilonka énekét, szintugy Márkus Jenő hegedűjátékát is megtapsolták. Párhuzamosan László köszönő szavaival végződött a szép matiné.

FŐVÁROS.

(A főváros iskolái.) Olyan rohamosan fejlődő városnak, mint Budapest, gondoskodni kellene arról, hogy a fejlődés arányában épüljenek iskolái és emelkedjék közoktatása. Mindenfelől felhangzik azonban a panasz, hogy tulzsuboltak a tantermek s egy-egy keskeny határu épületbe beleszoritanak több tanintézetet is. Legutóbb a Ferenczváros zugolódik, hogy a Bakács-téren levő iskolaépületben három tanintézet szorong: a felső kereskedelmi, a polgári és a községi elemi iskola. A tanács már évekkel ezelőtt elhatározta, hogy a IX-ik kerületben új kereskedelmi iskolát építtet; de ez a határozat csak papirosron maradt, mert a Ferenczvárosban — állítólag — nincs alkalmas telek. Most az intézet tanárikara, *Tolnay* Lajos ferenczvárosi országgyűlési képviselő és *Fillinger* Károly igazgató vezetése alatt, tisztelni fog a polgármesternél és a tanügyi osztály vezetőjénél, hogy grevevalahára segítsenek a bajon s mentől előbb vigyék dűlőre az új kereskedelmi iskola építésének elaludt ügyét. Mig ez az ügy vajudik, addig hozzá kezdenek az I-ső kerületben a lipótmezei telken építendő iskola építéséhez. A tanács ezekre a munkálatokra árlejtést hirdetett; az ajánlatokat ez évi december 28-án délelőtt 11 óráig lehet benyújtani a kalap-utca 6. szám alatt levő ügyosztályban Rózsavölgyi Gyula tanácsosnál vagy helyettesénél.

(A költségvetés.) A főváros köztörvényhatósági bizottsága ma délután kezdi el a jövő évi költségvetés tárgyalását. A bizottsági tagok meglehetősen harcias hangulatban vannak, nem csak a deficit, hanem a költségvetés szerkezetének pongyolasága, homályos volta miatt is. A pénzügyi és gazdasági bizottság alaposan leszállította a deficitet s ezzel kapcsolatban kemény kritikát mondott ugy a költségelirányatról, mint a főváros egész gazdálkodásáról s a közgyűlés, minden valószínűség szerint, bizottság álláspontjára helyezkedik. Két napra ervezik a tanácskozást, másé holnap délutánra, meglehetősen azonban, hogy még holnapután sem fejezik be.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— A szjenicsáki vérengzés. A szjenicsáki vérengzés ügyében Gjuricio államügyész benyújtotta már vádindítványát. A vérengzés résztvevői közül *haszonhétre halálbüntetést*, négyre nézve pedig különböző mérvű fogházbüntetést javasol.

— A nagyszülők felelőssége. Érdekes jogi kérdésben döntött e napokban a budapesti árvaszék. Egy fiatal asszony panaszát tárgyalták, akinek férjét elmebetegség miatt gondnokság alá helyezték, és aki ennek következtében három kis gyermekével magára maradt. A gyermekekről senki sem akart gondoskodni, pedig úgy az asszonynak, mint férjének szülei többszörös háztulajdonosok. A fiatal asszony ily körülmények között dr. *Fáredy Mór* ügyvéd útján bepanaszolta a nagyszülőket az árvaszéknél. A nagyszülők e panasz elutasítását kérték, az árvaszék azonban a gyám törvény 11-dik szakasza alapján kimondotta a nagyszülők egyetemleges felelősségét az unokák eltartása tekintetében.

— „Nem bűnös, hanem mártír.“ Ezt a verdiktet hozta az antwerpeni esküdszék abból az alkalomból, hogy egy szerencsétlen anya, *Corthals Mária* állt előtte, gyermekgyilkossággal vádolva. *Corthals Mária* folyton durva bánásmódnak volt kitéve férje mellett, aki nem ritkán ütötte-verte is. *Julius* huszonegyedikén annyira ment a brutális férj, hogy többször rálőtt revolverével és csak a véletlennek köszönhető, hogy egyik lövés sem taláta. De a szerencsétlen hitvest férjének ez a gaztette végleg elkészerítette, magához vette négy apró gyermekét, a kikötőbe szaladt és a hullámok közé vette magát. Az anyát és kettőt a kicsinyek közül sikerült kimenteni két bátorlelkű fiúnak, az igaz, hogy nagy küzdelem árán, mert az asszony ragaszkodott a halálhoz és kétségbeesetten küzdött megmentőivel. Mikor már a partra vitték és észrevette, hogy gyermekei közül kettő a vízbe fult, ismét a vízbe akarta magát vetni, őrjöngőn kiáltozva: „Engedjétek meghalni, engedjétek kicsinyeim után!“ — Mindenkinél könny gyűlt szemébe, mikor a két bátor életmentő elbeszélte ezeket a tárgyaláson és mindenki megkönnyebülten lélegzett fel a verdiktre: hogy: „Nem bűnös, hanem mártír.“

— Érdekes kirali döntvény. A debreczeni sajtóbiróság egy sajtópörben nemrég elmarasztalta ifj. *Gily Ede* lapszerkesztőt és arra kötelezte, hogy az ítéletet lapjában közölje. A lap kiadója, *Kutassy Imre* azonban 40 forintot számított fel a közleményért, és mivel a szerkesztő nem tudta megfizetni ezt az összeget, a törvényszék a kincstárt marasztalta el a 40 forintban. Az ügyész főlebbzett és így került a dolog a kuria elé, mely kimondotta, hogy: fizetésképtelenség esetében a kiadó ingyen köteles közzétenni az ítéletet.

— *Bergl et Comp.* Deczember elsei számunkban a *Bergl Sándor* hites szabadalmi ügyvivő és *Jámbor Gyula* műlegyetemi titkár sajtópöréről közölt tudósításunkra vonatkozólag s illetve az ott riport szerűen felsorolt tárgyalási tényekkel szemben az elítelt *Bergl Sándor* ur a következő helyreigazító észrevételeinek közzétételére kért föl:

„Igaz ugyan, hogy ellenem épen az ellenfél írodjának egyik alkalmazottja vallomása alapján még 1894-ben bűnvádi eljárás volt folyamatban, de úgy a királyi tábla, mint a királyi kuria ennek az ügynek *beszűntetését* rendelte el, azzal az indokolással, hogy a *vád teljesen alaptalan*. Ami a mérnöki cím használatát illeti, erre a közoktatásügyi magyar királyi miniszteriumnak 1890. május 23-án 22578. számú rendeletének 4. pontja értelmében *jogom van*. Semmiféle tudomásom nincs arról, hogy ellenem Berlinben bárki által panasz tétetett volna, mert ott nagyon jól tudják jelenlegi budapesti lakásomat és így a panasz engem is megtalálna. Az egész sajtóbirósági eljárás ellen védőm, dr. *Pollák Illés* ügyvéd ur, semmiféle panaszszal élt és így még az ítélet nem is jogerős. Midőn az igazság érdekében ezen helyreigazításomnak szives közzétételét kérném, vagyok legmélyebb tisztelettel a tekintetes szerkesztő ur alázatos szolgálja *Bergl Sándor s. k.* hites szabadalmi ügyvivő.“

SPORT.

— Érdekes kimutatás. A „Magyar vadász- és vadtenyésztő társaságnak, a báró Hirsch-féle komárommegyei területen az idei szezon alatt fényes sikerrel folytak a vadászatok. Eddigélé területekre került augusztusban 1847 fogoly, szeptemberben 100 nyul, 182 fácán, 3405 fogoly, októberben 69 nyul, 184 fácán, 446 fogoly, novemberben 2716 nyul, 385 fácán, 407 fogoly, összesen 2885 nyul, 764 fácán és 6105 fogoly, azaz együttvéve: 9754 *hasznos vad*: A vadászatok most folynak javában; minden héten nagy hajtóvadászatok vannak. A most már alig lehető foglyokat hét méter magas és két-háromszáz méter hosszú hálókka fogják be; a felesleges kakasokat letollazva, a páros foglyokat pedig élve adják el.

— Magyar sportsmanek Angliában. A newmarketi nagy telivér árverés holnap kezdődik. Az árverésen 450, köztük több elsőrangú telivér kerül eladásra. Ez árverésre istállótulajdonosaink közül többen elutaztak Angliába.

KÖZGAZDASÁG.

Darányi miniszter Kecskeméten.

Jó akarattal és munkakedvvel eltelve vette át dr. *Darányi Ignác* a földmívelésügyi miniszterium vezetését. Nehéz idők és súlyos bajok zúdultak azóta a gazdaközönségre; száz és ezer akadály gördült a tennivágyó, előrehaladni akaró miniszter útjába; de ő mindig azon volt, hogy a fel-felmerülő bajokon segítsen s megkönnyítse úgy a földmivelő nép, mint a birtokos- és bérlő-osztály küzdelmét. Ha ez nem sikerült, vagy csak részben sikerült, nem rajta mult.

Most leutazott Kecskemétre, hogy személyesen győződjék meg az ottani gazdasági viszonyokról.

Ez alkalomból a „Kecskeméti-vidéki gazdasági egyesület“ és a „Kecskeméti Gazdakör“ együttes közgyűlést tartott, amelyen *Kada Elek* polgármester feltárta az ottani gazdasági állapotokat, amire azután *Darányi* miniszter hosszabb beszédben rámutatott azokra az eszközökre, amelyek által a tapasztalt bajokat orvosolni lehetne.

Erről a kirándulásról tudósítónk a következőket írja:

Reggeli 8 óra 15 perczkor indult el *Darányi* miniszter a nyugati pályaudvarról *Beniczky Ferenc* főispán, *Beksis Gusztáv* és *Kristóffy József* képviselők, nemeskéri *Kiss Pál* államtitkár, *Tormai Béla* miniszteri tanácsos, *Bartóky József* és *Dobokay Lajos* osztálytanácsosok és *Győry Lőránt* fogalmazó kíséretében. Kevéssel tíz óra után érkezett meg a vonat Kecskemétre, ahol *Kada Elek* polgármester vezetése alatt a város intelligenciája fogadta a minisztert.

A közgyűlésen *Kada Elek* polgármester hosszabb beszédben rámutatott azokra a súlyos csapásokra, melyek az utóbbi években Kecskemét városát érték.

Ezután *Darányi Ignác* földmívelésügyi miniszter szólalt fel és a következő beszédet mondotta: Tisztelt közgyűlés! Midőn én régi vágyamat követve Kecskeméten újra megjelentem, ohajtottam ezt minél kevesebb czeremóniával, minél egyszerűbben tenni, mert én, ha családi emlékeimet tekintem, úgy érzem, hogy mikor Kecskemétre jövök, akkor nem idegenek közé, hanem tulajdonképen hazajöttem.

Szerencsémnek érzem magamat, hogy a gazdasági egyesület részéről annak alelnöke, *Szeles József*, régi barátom, a város részéről annak érdemes polgármestere, *Kada Elek*, szintén régi barátom, üdvözölt. Én ebből csak azt látom, hogy Kecskemét minden körülmények között megtalálja a maga embereit, akik őt vezetni, felvirágoztatásra vinni hivatják.

A polgármester ur beszédére, aki tulajdonképen ezen összejeveteleink czéljával, t. i. a kecskeméti gazdasági viszonyok meghesztelésével foglalkozott, hosszasan ki fogok még térni. Most engedjék meg nekem, hogy a t. gazdasági együleti közgyűlésnek egy örömhírt jelentsek be, t. i. királyi őfelsége ezen gazdasági egyesület közel 30 éven át érdemudusan működött elnökének, *Horváth Döme* őfelsége méltóságának a Szt. István-rend kikeresztjé legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

Az elnök ur gyengédkedése nem enged, hogy ő ez ünnepélyen és e közgyűlésen jelen lehessen. Én a Szent István-rendet személyesen fogom neki elvinni, hogy mellére tűzsem. Itt csak azon kívánatok adok kifejezést, vajha a Gondviselés engedné,

hogy a királyi kegy, amely besugározza az ő életének nemes alkonyát, nyujtsa meg, tegye áldottá, tegye hosszúra, tegye boldoggá az ő életét.

De a felséges ur nemcsak a nagyokról emlékszik meg, egy kecskeméti egyszerű földművelőnek, *Csókás József* urnak az arany érdemkeresztet méltóztatott adományozni.

Csókás József működése igen szerény határok között mozgott, de aki kecskeméti ember, az tudja, hogy mit használt ő ennek a városnak a példával, amelyet adott, a faiskolával, melyet létesített, a csemegezőlő meghonosításával, ami az ő eszméje volt.

Én tehát ezen közgyűlést kívántam fölhasználni arra, hogy Kecskemét ezen érdemes polgármesternek, *Csókás József* urnak az arany érdemkeresztet átadjam.

A miniszter erre a gazdák élénk eljenzése közben feltűzte a kitüntetett mellére az érdemkeresztet, mire *Csókás József* keresetlen szavakban megköszönte a nem remélt magas kitüntetést.

Ezután *Darányi* miniszter így folytatta beszédét:

Tisztelt közgyűlés! Sziveskedjék megengedni, hogy most már áttérjek mai tanácskozásunknak érdemére és hogy én kezdjem meg a szót és visszatérjek ez alkalommal a polgármester urnak Kecskemét gazdasági fejlődésére nézve elmondott kívánásaira és észrevételeire.

Előrebocsátom azt, hogy azt hiszem, kevés város van, amely oly rövid idő alatt oly nagyon haladt, mint Kecskemét.

De én azt hiszem, hogy a város ezt a fejlődést megtartsa, hogy olyan arányokban haladjon, a mint megindult, ahhoz nemcsak az szükséges, hogy folyton szebb és szebb épületei, utcái legyenek, hogy új és új kulturális intézmények — iskolák és egyéb intézelek — támadjanak, hanem gazdasági tekintetben is e városnak párhuzamosan kell emelkedni és fejlődnie.

A szőlészet és gyümölcsészet terén a város már nagy lendületnek indult.

De itten, azt hiszem, nem szabad megállnunk. Az eddigi eredmények arra kell, hogy buzdítsanak inkább bennünket, hogy új sikereket, új eredményeket keressünk.

Megemlítette a polgármester ur a sertés-kereskedelem viszonyait. Annyi bizonyos, hogy ha azt akarjuk a jelen időkben, hogy sertés-kereskedelem fejlődjék, akkor, eltekintve a sertések közt pusztító betegségektől, nem elégségesek már azok a kezdetleges intézmények, azok a sertéstelepek, amilyenek hajdanában voltak, hanem ha azt akarjuk, hogy azok forgalma mindig lebonyolítható legyen, hogy amiatt, hogy a határban vagy a szomszédban egy pár sertés megbetegszik, ne zárják le rögtön a piacot, akkor minden esetre egy modern sertéstelepet kell teremteni, — minden állategészségügyi követelményekkel, úgy, hogy onnét a kivétel mindenkor szabad és akadálytalan legyen. És örömmel vettem ki a polgármester ur beszédéből, hogy a városban ehhez megvan az áldozatkészség is. Csak azt tehetem hozzá, hogy az Ausztriával való kiegyezésben van gondoskodva arról, hogy ilyen telepekről a forgalom szabadon irányuljon és e szerint nem lesz akadály a tekintetben, hogy ezen sertéstelep az állam erkölcsi támogatása mellett Kecskeméten létesülhessen.

Én azt hiszem, t. közgyűlés, hogy még az állattenyésztés érdekében is kell majd áldozni. Különösen a lótenyésztés, a szarvasmarhatenyésztés mind olyan ágak, amelyek fejlesztése tekintetében még sok a tennivaló és a városnak ily irányú törekvéseit részemről is előmozdítani mindenkor kedves kötelességemnek fogom tartani.

A legfontosabb kérdésre azonban most térek át. Előrebocsátom, hogy örömmel értesültem arról, hogy Kecskeméten a munkaadók és munkások közt milyen egészséges viszony van; örömmel értesültem arról, hogy itt a munkáknak viszonylag kedvező helyzete van. Itt csupán arról kell gondoskodni, hogy ha azt akarjuk, hogy a város ebben az irányban fejlődjék: a munkások nagyobb mennyiségben álljon rendelkezésére. Egy ilyen városnak, mint Kecskemét, amelynek annyi a földje és oly nagy a határa, annak rajokat kell kibocsátani. Egy ilyen városnak, nem nagyon messze a várostól, de kell munkástelepeket, munkásokházakat létesítenie, kell gondoskodnia arról, hogy annak a munkásnak ott meg legyen a maga hajléka, hogy annak a munkásnak legyen ott egy kis földje, legyen annyi földje, amennyi őt és családját Kecskeméthez kapcsolja.

És ha Kecskemét város aztán a maga nagy határában ilyen telepeket létesít, akkor nemcsak saját érdekében cselekszik, hanem példát ad más nagyobb városoknak is, hogy rájuk bízott vagyonnal hogy kell sáfárkodni, hogy azt mint kell használni; példát ad arra, hogy azokat a különböző viszonyokat, amelyek Magyarországon vannak, — ahol egy helyt a munkásközben hiány, más helyt a munkásközben bőség van — hogy kell kiegyenlíteni, Kecskemét akkor példát fog előljárni és én megvallom, azt szeretném, hogy Kecskemét mindenkor a vezetővárosok közé tartozzék.

Ezek volnának az én nézeteim csak röviden és dióhéjba szorítva. Azt hiszem, hogy azok termékeny talajra találnak. Felemleges hozzátennem, hogy abban az állásban, amelyet felséges királyunk bizalmából ez idő szerint betöltök, mindenkor kötelességemnek fogom tartani a város ily irányu törekvéseit minden erőmmel előmozdítani.

Az éljenzés lecsillapultával Kada Elek polgármester megköszönte a miniszternek a város iránt való érdeklődését s miután még Beniczky főispán megköszönte a miniszternek, hogy szíves volt a királyi kitüntetésekét személyesen elhozni, a közgyűlés lelkes hangulatban véget ért.

A miniszter ezután a főispán, az államtitkár, a polgármester és Győry fogalmazó kíséretében Horváth Dömét kereste fel lakásán, ahol átadta neki a Szent István-rend kiskeresztjét.

A délelőtti folyamán megtekintették a városi színházat déli fél 1 órakor diszbed volt, melyen számos pohárköszöntőt mondtak.

Ebéd után a földmives iskola gazdaságát, majd a kécskeméti sertésszállást tekintették meg s este 3/4 6 órakor a miniszter és kísérete visszautazott Budapestre.

A budapesti értéktőzsde. Budapest, december 5. A mai vasárnapi tőzsdén az irányzat kedvezőtlen bécsi hírekre lanya volt. Osztrák hitelrészvény 356.30—354.70—355.50, magyar hitelrészvény 387.50—387—387.50, osztrák magyar-államvasut 337.25—337.75—338.25 forinton kötött. Záratlakor jegyez osztrák hitelrészvény 355.40 forint.

Magyar agrár- és járadékbank. A magyar agrár- és járadékbank részvénytársaság december 5-én tartotta rendkívüli közgyűlését Hieronymi Károly valóságos belső titkos tanácsos elnöke alatt. A gyűlés szabályszerű egybehívásának és határozatképességének konstataciója után az elnök az igazgatóságának a napirend első pontját képező, az alapszabályok megváltoztatására vonatkozó javaslatát olvastatta fel, utalva arra, hogy szükséges volt az alapszabályoknak az intézet ügyköréről szóló rendelkezéseit az eredeti program szigorú fentartása mellett az új czimlet-törvényvel hozni összhangzásba. A javaslat így hangzik: Tisztelt közgyűlés. A jelen rendkívüli közgyűlés összehívásának indoka, hogy önöknek az alapszabályok kiegészítését és részben megváltoztatását javasoljuk. Ezen kiegészítések és változtatások czélja főképen az, hogy ügykörünket eredeti programunk szigorú fentartása mellett fejlesztsük és a társaság alapszabályait az 1897. XXXII. törvény-cikk rendelkezéseivel összhangba hozzuk. Minthogy a fillokszera által elpusztított szőlők felújítására nyújtott kölcsönök összege 4 millió forintot már meghalad, elérkezettnek látjuk az időt, hogy a szükséges pénz beszerzése czéljából az 1896. V. törvény-cikk 16. §-a értelmében kötvények kibocsátását megkezdjük. Ezen okból az ezen kötvényekre vonatkozó rendelkezések az alapszabályokba beiktatandók. Meg kívánjuk említeni, hogy 10 millió korona névértékű szőlőkötvény elhelyezéséről szerződésleg már gondoskodtunk. A hazai pénzintézetek által kibocsátott nemely kötvények biztosításáról szóló 1897. XXXII. törvény-cikk rendelkezései szerint azok a pénzintézetek, melyek ilyen kötvényeket a törvényben biztosított kedvezmények mellett kibocsátani szándékoznak, kötelesek a kölcsönök engedélyezésénél, különösen azok összegének meghatározásánál mérvado alapokat az alapszabályokba felvenni. Az idézett törvény értelmében azonban ezen kötvények sem a jelzálogi bekebelezés mellett, habár az értéknek 50%-át meg nem haladó, sem a mezőgazdasági személyi hitelszükséglet kielégítésére és szövetkezeteknek adandó kölcsönök nyújtására nem szolgálhatnak. Ezen okból szükséges volt egyszerű záloglevelek kibocsátását a társaság ügykörébe felvenni, másrészt a járadékjegyek kibocsátását a társaság alapszabályában szabályozni. Az új törvényvel teremtett helyzet mellett a társaság ha jelzálogkölcsönök engedélyezése és járadékjegyek kibocsátása ügyköréből kizártnék, a mezőgazdasági hitel terén alig fejthetne ki sikeres működést, mert a mezőgazdaságnak hitelszüksége még mindig tulnyomóan hosszú lejáratu jelzálogkölcsönöket igényel és az eddigi tapasztalat azt mutatja, hogy telepítések és parcellázások az új törvényben foglalt megszűrésök folytán záloglevél-kibocsátás nélkül a legtöbb esetben ezentul sem lennének sikeresen végrehajthatók. Még fokozottabb mértékben áll az az új törvényben szabályozott talajjavítási kölcsönök nyújtásánál. Járadékjegyek kibocsátása kezdettől fogva a társaság programjának egyik pontját képezte, az érvényben levő alapszabályok 6-ik §-ának 1. és 6. pontjai ily jegyek kibocsátását vették czélba és az 1897. XXXII. t.-cz. rendelkezései mellett sem véljük a járadékjegyek kibocsátását mellőzhetőnek. A fent előadottaknak megfelelően a társaság ügykört tárgyzó 6. §-nak, továbbá a 16., 29. és 47. §-oknak kiegészítését és módosítását, valamint az alapszabályoknak új, a

kötvények kibocsátásáról és az ügyvitelre vonatkozó határozmányokról szóló, VI. fejezettel való kiegészítését indítványozzuk és kérjük, hogy a bemutatott alapszabálytervezetet jóváhagyni méltóztassanak. A javasolt új 6. fejezetet illetőleg különösen a következőkre vagyunk bátrak a t. közgyűlés figyelmét felhívni. A záloglevelek külön biztosítására az alaptőkéből kihalasztandó alap legkisebb összege az 1876. XXXVI. és az 1889. XXX. törvény-cikk idevágó intézkedéseinek megfelelően 1.500.000 forintban állapítandó meg. (56. §.) Indítványozzuk, hogy az 1897. XXXII. t.-cz. értelmében kibocsátandó kötvények az érvényben levő alapszabályok 6. §-a 6. pontjának megfelelően járadék-kötvényeknek neveztesse. A bemutatott alapszabálytervezet értelmében ezen járadék-kötvények az 1897. XXXII. t.-cz. 2. §-ban körülírt valamennyi követelés és érték alapján volnának kibocsátandók, ehhez képest a járadék-kötvények külön biztosítására rendelt s ugyancsak az alaptőkéből kihalasztandó alap legkisebb összege az alapszabályok új 63. §-ban — a törvény 8. §-nak megfelelően — 3 millió forintban állapítandó meg. Az előterjesztett alapszabálytervezetnek a járadékjegyekre vonatkozó határozatai ezen czimleteknek teljes fedezetet nyújtanak azon követelésekben és értékekben, a melyek alapján kibocsátandók és elhelyezésüket biztosítják. Végül még indítványozzuk, méltóztassanak a 33. §. utolsó bekezdésének módosítását javaslatunk értelmében elhatározni. Budapest, 1897. december 3-án. Az igazgatóság.

A közgyűlés a javaslatba hozott alapszabályváltoztatásokat egyhangulag elfogadta. Átérve a napirend második pontjára, közölte az elnök a közgyűléssel, hogy a kormány, az öt megillető joggal élve, kiküldöttjéül a bank eddigi vezérigazgatóját, Enyedy Lukács min. tanácsost jelölte ki az alapszabályok 33. §-a értelmében, aki ennek folytán az intézet vezérigazgatói állásáról leköszön, hogy az alapszabályoknak megfelelően új minőségében a bank igazgatóságába beválasztassék, a melynek kötelekébe mint az ügyvivő igazgatóság tagja fog majd tartozni. — Miután az elnök a közgyűlés helyeslése között fejezte ki az igazgatóság köszönetét Enyedy Lukács iránt azon szövegeket, amelyeket eddigi állásában tanusított, Enyedy közfelkiáltással újból megválasztott s beválasztattak még az igazgatóságba Barta Arnold és Leipziger Vilmos.

Az Union bádogyár részvénytársaság szanalása. Nagy port vert fel nemrégiben a Bécsben székelő, de Magyarországon is gyári telepekkel bíró Union bádogyár ügye. Kitént, hogy a vállalat vezérigazgatója hamis mérlegeket készített és a társaságot csaknem a tönk szélére juttatta gazdálkodásával. A vállalat részvényei majdnem elértekelenedtek, a hitelezőktől moratóriumot kellett kérni és a csődtől a társaságot jóformán csak az mentette meg, hogy az igazgatóság elnöke biztosítékul félmillió forintot bocsátott a hitelezők rendelkezésére. Utóbbi időben arról volt szó, hogy a Rimamurányi vasmű-részvény-társaság megvásárolja az Union bádogyár zólyomi telepét. Folytak ugyan ez irányban tárgyalások, de ezek nem vezettek eredményre. Ellenben teljes megegyezésre jutottak az Union bádogyár részvénytársaság vezetői egy budapesti konzorciummal, amely a Hazai bank részvénytársaság vezetése alatt áll. E megjegyzés értelmében az Union bádogyár részvénytársaság december 6-ikán megtartandó közgyűlésén az igazgatóság indítványozni fogja: hogy a részvénytőke, amely eddig egy millió forintot tett ki, szállíttassék le félmillió forintra a részvényeknek 50 forintra való lebélyegzése után, egyuttal azonban bocsátassék ki 5000 drb új 400 koronás részvény, miáltal a lebélyegzett részvények egyidejű összetétele mellett a részvénytőke 1 1/2 millióra emelkedik. A Hazai bank konzorciuma 1.400.000 forintnyi hitelt ad az Union bádogyár-társaságnak és az új kibocsátású részvényeket névértéken veszi át; nemkülönben kötelezi magát arra, hogy az Union bádogyár 1 millió forintot tevő elsőbbségi kölcsönét jelzálogi bekebelezés által biztosítja és azon részvényeseknek, akik azt kívánják, a régi részvények minden darabját 60 frttal kifizesse. E megállapodások attól a feltételektől vannak függővé téve, hogy az Union bádogyár-részvényeseinek közgyűlése azokat elfogadja, a hatóság azokat jóváhagyja és Ráth Ágoston, a társaság elnöke az ígért 500.000 frtot tényleg befizesse.

Alacsony vizállás. Az aldunai hajózási forgalomnak nagy kalamitásokat okoz a Duna rendkívül

alacsony vizállása, amelynek következtében nemcsak Orsován alul, hanem már Zimonynál sem tudnak nagyobb szállítmányokat továbbítani. Leginkább a Magyar Folyam és Tengerhajózási Társaság van megakadva, mert körülbelül 300.000 méterháza, hajóba berakott árucikkre vár továbbításra. Az alacsony vizállás miatt a különben is eliszaposodott Zimony alatti téli-szállás, a Czigány-sziget is hozzáférhetlenné vált s ha hirtelen fagyok következnek, a hajók mind künnekednek a szabad Dunában.

Vitás birtok-határjelek. A mezőgazdaságról szóló 1894-ik XII. t. cz. a több község, járás, vagy törvényhatóság területén avagy határvonalán fekvő birtokok határjelzési vitás ügyeiben az illetőségi kérdésben nem intézkedik kétséget kizárólag, úgy, hogy eddig a hatóságok nem voltak egészen tisztában azzal, hogy tulajdonkép melyik hatóság illetékes a vitában dönteni. Ezen az anomálián segít most a földmivelésügyi és belügyminiszterek egy körrendelete. E rendelet szerint az 1894. XII. t. cz. szellemében először az illető községek előjárói együttesen járnak el és a vitás kérdésnek egyezség útján való elintézését kísérik meg, s ha az egyezség nem sikerül, az ügyet az elsőfokú hatósághoz utasítják, ha tudniillik az illető községek egy járásban fekszenek. Ha a vitás határvonal ugyanazon vármegyére több járásában vagy rendezett tanácsú városában fekszik, az érdekelt járási, illetőleg rendtan. városi hatóságok közül az eljárásra egyet a vármegyére alispánja delegál. Ha a birtokhatár több törvényhatóság területén fekszik, az eljárásra illetékes hatóságot a földmívelésügyi miniszter delegálja.

A HIVATALOS LAPBÓL.

Küüntetés. A király Hartol Vilmos vallás- és közoktatásügyi miniszteri osztályfőnökek a titkos tanácsosi méltóságot adományozta díjmentesen.

Kinevezések. A kereskedelmi miniszter Olay Jenő és Seemann Nándor posta- és távirata segédutkárokat táviratutkárokká, Lang Gyula posta- és távirata-felügyelőt főfelügyelővé, Kovács Lajos, Márk Géza, Pretner György, Holub Károly, Janisch Lajos, Kikindai Béla, Hornung Gusztáv, Omikus Márk, Tóth György, Ravasz Kálmán, Óvári Frigyes és Székely Ede posta- és táviratutkárokat főtitkárokká, a pénzügyminiszter a központi állampénztárhoz Pláveczky Aurél segédpénztárnokot pénztári ellenőrré, Szabó Ferencz pénztári tisztet segédpénztárnokká, Durst Ervin és Wächter József segédpénztárnokot pénztári tisztékké, Bajor József pénztári gyakornokot pénztári segédpénztárnokká, az állampénztárhoz Kerner György pénztári tisztet segédpénztárnokká, Kirchnopf Ernő pénztári gyakornokot pénztári segédpénztárnokká, Bónya Sándor máramaros-szigeti pénzügyi fogalmazó gyakornokot a győri pénzügyigazgatósághoz fogalmazó gyakornokká, Luszicza János érsekújvári adóhivatali díjnokot, Krenkó Géza adóhivatali gyakornokot, Réhner Frigyes segesvári pénzügyi számgyakornokot adótitkárokká, Balajthy Gyula egy lakost katoszteri irodatiszté, Somogyi Zoltán lugosi számgyakornokjelöltet számgyakornokká, a vallás- és közoktatási miniszter Herold Mária óvónót a jászó-mindszenti állami óvodához rendes óvónóvé, az igazságügyminiszter Varga Lajos szegedi börtönőrt valóságos börtönőrmesterre nevezte ki.

Pályázatok. Temesvárt a józsefvárosi postahivatalnál postamesteri, a hódmezővásárhelyi járásbírósnál albirói, a németújvári adóhivatalnál adóhivatali gyakornoki, a győngyösi járásbírósnál irnoki, a nagy-bittsei járásbírósnál telekkönyvi alakító díjnoki, az újvidéki törvényszéknél telekkönyvi díjnoki, a székesfehérvári törvényszéknél irnoki, a dunavecsei járásbírósnál albirói állás van üresedésben.

ÜZENETEK A KÖZÖNSÉGNEK.

Margita. M. K. urnak. Igen helyesen. Tartsa kiki a maga lobogóját és tisztelje mindenki a másikat, mert mindegyik nemzetiszínű.

J. A. Ó-Becse. 1. Sorsjegye nem nyert. 2. A kir. járásbírósnak. 3. 50 krajczáros bélyeg. 4. Félév mulva követelheti.

R. P. Telkes. Öt évvel ezelőtt halt meg, munkái három kötetben jelentek meg. Valamelyik antiquariussnál megkaphatja.

Zboról. Családi dolog; az ilyenek nem újságba valók.

F. K. Budapest. Legcélszerűbb lenne, ha ezzel a kérdéssel egyenesen Falb Rudolffhoz fordulna, ezt annyival könnyebben megtehetné, mert önnök a derék Falb rokona.

Gy. G. Budapest. Az a sötét borongó világnézet, mely "Gyászos éjszakák" című tárczáján végig vonul, nagyon elszomorító. Vidám fiatalemberhez derültebb hang illik.

Carol. Pécs. Furcsa kérdés, hogy szabad-e a víttrel szurni? Hát hogyan szabadna; hiszen azért van annak a sugár aczélnak hegye; nálunk azonban ezzel a fegyverrel nem igen verekszenek. Ha már erővel tart akar ontani, vegyen a kezébe kardot, vagy pisztolyt, de ezzel az utóbbival csakugyan nem szabad szurni. Legjobban teszi azonban, ha kibékül az ellenfelével.

MINDENFÉLE.

Egy hercegnő, aki férjét keres. A szép fekete Tono-Marunanu hercegnő, a Fidsi szigetek jövődöbéli uralkodója jövő évben európai körutra indul — *háztűznézni*. Tono-Marunanu jelenlegi jövedelme évi 80.000 forintra megy, de ez trónraléptekor meg fog kétszereződni. A hercegnő művelt európai férjet keres és megkívánja, hogy jövődöbelleje előkelő származású legyen. Férjét miniszteri állásra fogja alkalmazni. Vajjon akad-e pályázó a fekete hercegnő kezére?

Uj léghajó. *Hiram Maxim* mérnök azzal vált hírneves emberré, hogy egy kitűnő golyószóró ágyut talált fel, amelyet a legtöbb állam megszerzett a tűzérsege számára. Ez a *Hiram Maxim* a sanfranciskói léghajós-társulatnak legutóbbi ülésén bejelentette, hogy egy bámulatos levegőjáró hajót talált fel, melynek kis mintáját be is mutatta. A társaság konstataulta, hogy az új léghajó teljesen megfelel a követelményeknek és elhatározta, hogy megcsináltatja ennek a léghajónak a nagy mintáját is.

Az Egyesült Államok ujságai. Az északamerikai Egyesült Államokban 19.582 ujság jelenik meg angol nyelven. Német nyelvű 741, norvég-dán 73 svéd 65, spanyol 56, francia 51, cseh 35, lengyel, 33, olasz 25, hollandi 18, héber 13, szláv 8. portugál és litván 5, kínai, finn, magyar 3-3, orosz, latin, görög, örmény, arab, japáni 1-1.

Különös fajta kézszerítés. A köszöntésnek meglehetősen meglepő módját hozta be egy varsói kaszinó. Hogy a tagok ne legyenek kénytelenek egymást üdvözölni a kaszinó helyiségeiben, a bejáratnál egy mű-kart helyeztek el egészen felöltözött, kézelősen, keztyűsen. A belépők barátságosan megszorítják a mű-kar kezét, és ezzel le vannak tárgyalva a bentlevők, mintha már mindnyájának köszönt volna.

A kis ravasz. Az anya: Lásd, Jancsi, az ember soha se legyen bosszuvágyó. Ellenségeinknek meg kell bocsátani. Mit tennél például, ha egy gyerek most ide jönne és megverne?

Janos: Mekkora az a gyerek, mama?

A viszontlátásra. Egy kedélyes nagybácsi szorítja unokaöccsét, hogy végre nőstüljön meg.

— Lásd, mondja, te már abban a korban vagy, amikor az ember azt mondja a legényéletnek: adieu, . . . vagy legalább is a viszontlátásra!

Szállítható világosság. Franciaországban a legutóbb tartott hadgyakorlatok alkalmával különösen szerkesztett lámpát mutattak be, mely elmésen alkalmazott reflektor segítségével a világosságot 250 lábnyi távra veti, még pedig olyan erős fényvel, hogy a legkisebb tárgyat is könnyen s egész tisztán észre lehet venni. A lámpa állítólag pompásan bevált s oly egyszerű a szerkezete, hogy a katonák magukkal vihetik s a bornyujukban kényelmesen elfér. A vasúti szolgálatban ez a lámpa különösen a szabadvonalon, vasúti balesetek alkalmával szintén jó szolgálatot tehet. A találmány részleteit még titokban tartják.

Kik ülnek az angol parlamentben? Az angol alsóházban van tíz lapkiadó, hat festő, négy szabó, három könyvkereskedő, két pék, három szállodás, hat bérlő, egy szénkereskedő s egy fiákkeres.

Nagy mester. Petike kérde az anyjától:

— Mama, láttál-e már olyan fiút, akinek az egyik szeme kék, a másik meg fekete?

— Sohse láttam, édes fiam.

— Nohát akkor nézd meg az iskola után a Palkót s meg fogod látni, mi mindent tud a te fiad!

Uj találmány. *Ákos*: Olvastad az ujságban az új találmányt? A tudósok kiderítették, hogy a papiros kitűnő melegítő eszköz.

Máros: Régi dolog. Tegnap prezentálta nekem a szabó a feleségem számláját; mindjárt kitért rajtam az izzaótság.

Az áruló Inggombok. A *mama*: Nem mondanád meg Kövesi urnak, hogy viseljen simább gombokat a mansettáin?

A *leány*: Miért, mama? Nem értelek.

A *mama*: Csak azért mondom, mert a gombok minden este fekete stráfokat hagynak a selyemblouse-od hátán.

A RÓKAÚT.

SUDERMANN HERMAN

REGÉNYE.

(17)

— Kegyes szavaknak, édeseknek, mint a méz, kellene ajkaimról csurogni, folytatta tovább a lelkész, — s ehelyett skorpiók ugranak ki, mihelyt szóra nyitom a számat. Mert én is vadállattá lettem. — S mindezt a te apád gaztette cselekedte! Idelenn Schrandenben nem találsz semmi jót — mert az apád mérge forr bennünk, beotjodik gyermekbe és unokákba, ivadékról ivadékra, míg nem az Ur a gonoszság e helyét átkozott nevével együtt kiirtandja szent földjéről. — Amen!

Főlemelt kezekkel állt ott, mint az ó-szövegség egy átkot mondó prófétája; a szája szélén forrt a hab.

Boleszláv kábultan az elszörnyedéstől és borzalomtól az ajtó felé fordult.

Az öreg nem hívta vissza.

Mikor a folyosón ment végig, hirtelen összerezent, úgy rémlett neki, mintha egy félig nyitott ajtó mögött asszonyi ruha suhogását hallotta volna.

Mindenre, ami szent, — csak most ne találkozzék vele! Csak ma nem, ebben a pillanatban nem, amikor úgy érzi, hogy minden jó és nemes, amit csöndesen, titkosan fölépített a lelkében, összezúzva és beszennyezve hever a földön.

„Ha szörnyeteggé lett mindahány, akkor szörnyeteg lehetek én is”, gondolta, miközben pisztolyos tarsolyát a mellén kézhez igazította, a schrandeniek csoportja elé lépett.

Az öreg lelkésznek igaza volt: ordítottak és szitkolóztak mögötte, — gyilkos vágy lobogott a szemökben — de kezét rá emelni nem mert egy se. — — —

Mikor a felvonó hidhoz ért, amelynek oszlopai mögött egy összekuporodott nőalak leste, vad, kétségbeesett elhatározás ért meg benne.

Fegyveres erővel fogja az apja utolsó nyugvóhelyét kieroszakolni.

— Akarsz-e megint szép pénzt keresni? kérdezte a fiatal asszonyt, aki közeledtére vérvörös arccal felugrott.

Egy ideig elgondolkodva és bámulva nézett rá, s mintha csak most értene meg, hevesen rázta a fejét.

— Miért nem? rivalt most a lányra.

Regina reszketni kezdett.

— Mit csinálnék én a pénzzel, uram? kérdezte halkán és könnyörögve, — hisz ugy is elvennék tőlem.

— Kicsoda?

— Az emberek, — mind, valamennyien, — kérem, kérem, uram, csak pénzt ne!

„Alighanem megzavarodott az eszé”, gondolta Boleszláv.

— Azután van ám pénz itt elegendő, folytatta sugva, miközben óvatosan körülnézett — a pinczében van pénz, egy egész ládával tele — ott, ahol a boros hordók vannak, — onnan mindig kivettem, amennyi neki kellett — a nagyságos urnak. Magamnak nem kell semmi, uram, legfeljebb egy új kabát.

— Hát akarsz egy új kabátot megkeresni?

— Nem kell azt megkeresnem, uram. Ha legközelebb lemegyek Bockelbergbe — az urnak csak kell majd enni — akkor hozok magammal egyet.

Igy érezhet a házi állat, amely gondolkodás nélkül végzi munkáját, mint ahogy gondolkodás nélkül fogadja a takarmányát.

— Akarsz-e hát értem minden haszon nélkül egy nagy utat tenni ma éjszaka?

— Hogy én akarok-e, uram? Ha csak ön akarja, uram!

VI.

Másnap Schranden falvát egy olyan látogatás lepte meg, amely az ünnepre hangolt lakosságot nagyon kellemetlenül érintette.

Ugy öt óra felé lehetett délután, mikor az országutról két vendégoldalos szekér fordult be, mindegyiken öt-hat legényember, vadász-kabátban, tábori sapkával s a vállon széles szíjjal lógó fegyverrel.

Az első kocsin azonfelül egy nőszemély

ült, aki abban a pillanatban, mikor a templom-terre értek, hirtelen ugrással átvette magát a vendégoldalon s futva menekült a kastély irányában.

A schrandeniek első pillantásra ráismertek a boldogult báró kedvesére, de olyan nagy volt az általános csudákozás, hogy senki se gondolt az üldözésére.

A „Fekete Sas” vendégfogadó előtt megállottak a szekerek. Az ablakok most hirtelen kinyitlak s még mielőtt az idegenek leszállhattak volna, viharzó üdvördítőzással fogadták őket.

— A pusztafiak, — hurráh, — a pusztafiak. kiáltotta Merckel Félix, aki a Sellenthin-svadronból való bajtársakkal nem egy csatában harczolt s a habzó serleget köszöntve lengette ki az ablakon.

Édesapja gyorsan kinyitotta az uri szoba ajtaját, ahol csak bort volt szabad inni, mert kilátás volt rá, hogy a jómódu parasztiuk leöntenek valamit a garaton.

De ezek a lelkes üdvözlésre nem feleltek egyébbel, csak komor, szinte ellenséges hallgatással. Föl sem pillantottak a lármás népre, hanem a vendégoldalak mellől mindenféle szerzőmöt-fürész, kapát, ásót — szedtek elő és már kifogták a hámból a lovakat.

A schrandeniek meglepődtek.

— Mi az ördög — heragadt a torkotok? kiáltott ki az ablakból Merckel Félix. — És hol hagyátok azt a csodaállatot, Baumgart hadnagyot?

Még mindig nem hangzott válasz.

A schrandeniek azt kezdték hinni, hogy az idegenek meg akarják tréfálni és-irgalmatlan hahotába törtek ki.

Ekkor Engelbert Károly, aki vezérképen viselkedett, odaállt az ablak alá, amelyből Félix széles vállal hajolt ki, félig katonásan köszöntötte és így szólt:

— Engedelmet, hadnagy ur, nem azért jöttünk, hogy valami ünnepet vagy ilyesfajta mulatságot csapjunk — temetni jöttünk.

— Schrandenben senkit se temetnek, kiáltotta Merckel Félix nevetve, de az arcza már láthatólag megnyult.

— Engedelmet, hadnagy ur, minket mégis temetésre híttak.

— De kicsoda?

— A volt hadnagyunk, Baumgart.

— Ostobaság, errefele nincs Baumgart hadnagy, hiszen éppen azt vártuk, hogy magatokkal hozzátok.

— Engedelmet, hadnagy ur, már itt van.

— Hát merre bujkál a kölyök?

— Talán csak a családi nevéen ismeri. Mert egyébként Schranden a neve —

Merckel Félix kezéből a kőkorsó darabokba esett az ifju Engelbert lábaihoz. A sör felocsant a lába szárára.

A vendégloben olyan láрма támadt, mintha valami csata volna készülöben, aztán az ablak döngve vágódott be s mikor Radtke János szomjasan akart a lépcsőkön felbotorkálni, az ajtót az orra előtt csapták be.

— Mint a csavargókat, úgy kergetnek minket itt minden küszöbről — morogta sötéten Negenthin Péter és felkötött keze ökolbe gyűrődött.

— Hát meg akarod szegni az esküdet? — kérdezte feléje közeledve, halkán, Engelbert — akkor menj vissza. Akármilyen várjon ránk, hunczut, aki megfelelkezik a dannigkowi templomról.

— S akinek a toroka kiszaradt, az végre a mocsárból is olthatja szomját — dörmögte sóhajtvá Radtke János.

Engelbert vállra kapta a puskáját. — A kocsikat előre! — hangzgtt parancsa. Előre, mars! — A menet szervezkedett s mialatt egy csomó falubeli, akiket a puskák kordában tartottak, a nyomukba csődült, ök elindultak a kastély felé.

A hidon várta őket Boleszláv.

Tuláradó örömmel sietett barátai elé — alig, hogy egy hálásót is tudott rebegni.

Engelbert némán rázta meg a kezét. De amikor Boleszláv meg akarta ölelni, kitért előre.

Az észre se vette izgatottságában.

(Folytatás következik.)

SZÍNHÁZAK.

Budapest, hétfő, 1897. december 6-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Eri bérlet 215. Havi bérlet 5.

A komédiások.

Vigjáték 4 felvonásban. Irtá Pál-Iron. Fordította: Fáy J. Béla.

Személyek:

Cardevant Pierre Mihályfi
Cardevanté sz. Pirió
Frigneux Berceányi
Laversón Vizvári
Laversóné Helvey
Valentine Török I.
Pegomas Nály
Larjérol Latabár
Saint-Marin Horváth
Brascomenti Császár
Cullner, zsidó Gábor
Hugon Gabányi
Julcs szimész Zilahy
A Divetto Kezdi I.

Kezdet 7 órakor.

V. GSZÍNHÁZ.

534. szám. 534. szám.

Zacnó és társulata harmadik venőszereplésűl:

I Spettri.

(A kísértetek).

Drama in 3 Acti di E. Ibsen.

Személyek:

Osvaldo pittore E. Zacnó
Flora Alving E. A. Pirió
Mauders V. Pirió
Giacobbo E. Piamonti
Regina E. Varini

Kezdet 8 órakor.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ

Zárva.

VÁRSZÍNHÁZ.

Nagy bérlet 27. Havi bérlet 3.

A bűvös vadász.

Régényes opera 4 felv. Zenéjét szerz. Weber K. Maria. Szövegét írta Kind F. Font. Ormay P.

Személyek:

Ottóler herceg Mihályi
Kunó Szendrői
Agata M. Rótfér G.
Anna Mayer
Gáspár Ney D.
Max Kertész
Domelo Kornay
Kilian Dalnoki
Samuel Gonda

Kezdet 7 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Biala L. asszony mint vendég.

Az ördög mátkája.

Eredeti népszimű dalokkal 3 felvonásban. Irtá Géczy István, zenéjét szerzették: Dankó Pista és Lányi Géza.

Személyek:

Botár Márton Kiss M.
Andor Szirmai
Baróza Gazsi M.
Anna P. Lukács J.
Vernes Judit Biala L.
Pál Miklós Vidor
Hirós Fülöp Németh
Sári M. Csatai Zs.
Kata Sijósné
Tóbiás Szabó A.
Démény József Ujvári
Csupor Péter Lubinszky
Mihályi

Kezdet 7 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A mama szeme.

Vigjáték 1 felvonásban. Irtá: Rossion Gyula. Fordította: Beóthy Zsigmond.

Személyek:

Patáky Szilágyi
Anna M. Borovszky
Karolin Szilassy R.
Johanna Aranyossy
Szyós János Sziklay K.
Eröss Károly Iványi A.
Antal Ferenczi

Utána:

A báránykák.

Operetta 2 felvonásban. — Irtá: Lóvat. Fordította: Makai Emil. Zenéjét szerzte: Varney.

Személyek:

Badurel Sziklay K.
Christian Szentmiklósy
Fifroia Iványi A.
Joseph Ferenczy K.
Emeraldino Láng Etel
Alicó Vlád G.
Grobichon Csik I.
Germaine Róza L.
Marcelle Szegedi I.
Marie Helén A.
Jeanne Gombaszögi
Juliette Haraszi V.
Louise Zelenka I.
Payer Bilkei I.
Madeleine P. Vidor H.
Blanche Lélek E.
Susanna Völgyi K.
Victorine Pichler M.
Leonia Várady M.

Kezdet 7 órakor.

Színházi műsorok.

	Nemzeti Színház	Vár Színház	M. Kir. Operaház	Vig Színház	Nép Színház	Magyar Színház	Kisfaludy Színház
Kedd	Figaro házassága	—	Ördög Robert	Anime solitarie	Kukta-kisasszony	Titok	—
Szerda d. u.	—	—	—	Coullisset ur	A Gyimesi vadvirág	Mama szeme	—
Este	A dolovai nábob lánya	—	Maritta A piros cipő	—	Tiszturak a zárdában.	Hannele Titok	—
Osütörtök	Egy csésze tea Az attaché	Képzelt beteg	Bohéme	—	Kukta-kisasszony	Gésák	—
Péntek	A kis szórakozott	A varázsfuvola	—	—	Tiszturak a zárdában	Titok	—
Szombat	Lear király	A mama	Sába királynője	—	Kukta-kisasszony	A kikapós patikárius	—
Vasárnap d. u.	Bánkbán	—	—	—	A feleskei notárius	A gésák	—
Este	Pry Pál	—	Mignon	—	A kék asszony	A kikapós patikárius	—

Legalkalmasabb

karácsonyi és újévi ajándékok
LÖW SANDOR

órás és ékszerésznél,

Budapest, VIII., József-körút 81. sz. alatt kaphatók. 197

Ugyanott óra- és ékszer-műhely.

Arjegyzekek ingyen és bérmentve.

Belégzési Intézet

ujjonnan átalakítva és nagyobbítva, (73) Dr. ZIFFER E., gletchenbergi fürdőorvos vezetése alatt. József-körút 10. szám.

sóviz szétporlasztással külön fülkékben. Fonyófü-belégzés és pneumikus kurák. Mell, gége, garat, orrbetegségek. Nyitra egész nap.

Üdvös tanács.

Köhögésnél, rekedtségnél, a torok és légzési szervek működési zavarainál **Egger** biztos hatású

Mellpasztillái

veendő. (1 doboz 50 kr. és 1 frt. Próbadozoz 25 kr.) A gyomor rendetlen működésénél radikális hatásnak bizonyultak **Egger szóda pasztillái**. (1 doboz 30 kr.) Mindkét szer kapható minden gyógyszerárban. — Fő és szétküldési raktár Magyarországon; (27)

„Nador”-gyógyszertár Budapest, Váci-körút 17.

Első biztosító intézet

katonai szolgálat esetére.

Ú os. és kir. fensége József főherceg védnöksége alatt.

Biztosítási tőke: 27 millió korona.

Flu gyermekek legelőnyösebb ellátása katonai szolgálat költségének fedezése — illetve a nagykorúság idejére. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál az Igazgatóság.

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 1. sz.

„A magyar keztyű”

legjobb minőségben és legolcsóbb árban, azonfelül dús raktárt tartok

személyes konzultációk, sérvkötők és betegápolási szerkesztés, szolid árak mellett. Szétküldés titoktartás mellett.

POLATSCHEK A. HUGÓ,
székhelyesen kiállított keztyűgyáros és kőfarész, (7)

BUDAPEST,

V., Marokkói-utca 4. a Marokkói házzal szemben.

Zessék megrendelni

Karácsonyi ajándékai

megválasztása előtt

Révai Katalógust

melyet ingyen küld mindenkinek

Révai Testvérek

Jrodalmi Intézet Részvénytársaság

könyvkereskedése

Budapest, Váci-u. 1. sz.

A világhírű

párizsi

Dr. Lejosse-féle

Ravissante

arozbőrfinomító

és konzerváló

kü önlegességek

valódi minőségben kapható

Zörök József

gyógyszertárában,

Budapesten,

Király-utca 12.

és

Andrássy-ut 27. sz.

65. Kiadás

az ÖNSEGÉLY

gyakorlati tanácsadó mindazok számára; kik ifjúkori hallépek következtében az ideg és nemi szervek betegségeiben szenvednek. Olvassa el mindenképpen, ki szomorú következményekben u. m. szorongásban az idegek feldúltságában és emésztési zavarokban szenved; gazdag tartalma tanításának évente csak köszönhető teljes gyűjtésük. Ára 1 ft. Kapható Ruzitka Ártm. könyvkereskedésében Budapest, Múzeum-körút 3. sz. (126)

Sangerhauseni Gépgyár

Magyarországi gyártelepe.

BUDAPEST, V. külső váci-ut 1443. sz.

Gyártja: az összes mezőgazdasági iparágak számára szükséges gépeket. Különösen:

- Czukorgyarak
- Sörgyarak
- Malátagyarak
- Szeszgyarak

teljes berendezése és átalakítása.

Ipari- és mezőgazdasági célokra mint hajtóerő kiváló gyártmánya a

Hoffmeister-féle gőzmotor,

mely a legjobb, legolcsóbb és legbiztosabb gőzgép és fűthető szénrel, fával, cserrel és minden egyéb hulladékkal.

Rotációs-szivattyúk,

„Bibus” szabadalma szerint. Mint szívó és nyomó-szivattyu a legkülönbözőbb célokra.

Központi sűrítők

saját rendszer szerint a legnagyobb gyártelepek részére is.

Compressorok és vacuumszivattyúk

Burekhard és Weiss szabadalma szerint, 90—98 % biztosított haszoneredménnyel.

Arjegyzekekkel és felvilágosításokkal készségesen szolgálunk.